

RÄTTVISA ÅT ALLA

Socialministern om pensionerna:

I den fulla sysselsättningens hägn har vi byggt upp allt bättre sociala trygghetsanordningar. Vi skapade en arbetslöshetsförsäkring, som med statens hjälp förbättrats och nu omfattar flertalet arbetstagare. Vi ville ge de gamla en dräglig tillvaro efter slutat dagsverke. Under hårt borgerligt motstånd drev vi fram en folkpensionering.

Till vår glädje har tänkesätten förskjutits. I dag kan nationen samlas kring önskemålet om rimligt bottenkydd på ålderdomen. På samma sätt har sjukförsäkringen tillkommit som ett skydd för medborgarna vid ohälsa och sjukdom. Vi har alltså kommit ett gott stycke på väg mot ett rättfärdigt och av broderskap präglat samhälle.

Men ännu saknar vi en av grundpelarna i det sociala försäkringssystemet. Så länge vi inte hade löst frågan om brödet för dagen var vi blygsamma i våra anspråk. Vi nöjde oss med ett grundskydd mot nöden för dem som blivit gamla. I dag anser vi att man bör slå vakt om den standard människorna byggt upp i sin krafts dagar, då de tjänade oss alla och samhället genom sin insats i arbetslivet.

Sant är att folkpensionerna befriat de gamla från tvånget att på samma sätt som tidigare be samhället om hjälp. Men steget från normal arbetsinkomst till ålderdomsförsörjning på folkpensioneringens grund är än i dag för många ett tungt steg nedåt. Vi skall därför inte förtrötta i vår strävan att fullborda trygghetsverket genom en god tilläggs pensionering för alla förvärvsarbete. Det handlar ju bara om rättvisa.

Under senare år har det utbildat sig två grupper i samhället. Den ena har förmåner, som möjliggör en i stort sett bibehållen levnadsform efter pensionsåldern. Den andra gruppen - och det är den överväldigande majoriteten - är hänvisad till en betydligt lägre nivå. Vi kan inte godta denna uppdelning av människorna. Allas ekonomiska välfärd vilar ju på den produktion som vi alla gemensamt frambringa. Känslan för arbetets värde förbjuder oss att låta sådana skillnader bestå. Och vår erfarenhet säger oss att vi endast samfällt och med samhällets hjälp kan avskaffa dem.

Vi står fast vid de grundläggande dragen i "linje 1" från folkomröstningen i pensionsfrågan: en lagfäst rätt till pension på omkring två tredjedelar av de bästa årens inkomst. Det betyder att alla så småningom får ungefär samma grad av trygghet för ålderdomen som de statsanställda uppnått.

Men vårt förslag innebär också att stor hänsyn tagits till andra ståndpunkter i pensionsdebatten. Linje 3 fäste huvudvikten vid att man skulle kunna sluta kollektivavtal om pensionerna. Vårt förslag innebär att om en organisation anser sig kunna lösa pensionsfrågan bättre genom avtal än genom lag så skall den kunna ställa sig utanför det pensionssystem som ordnas genom lagstiftning. Vi har också tagit hänsyn till önskemålet att företagare och fria yrkesutövare skall få möjlighet till inträde i det lagfästa systemet. Vi har visat den samarbetsvilja, som svensk socialdemokrati alltid varit villig till då stora och för vårt folk betydelsefulla frågor stått inför sitt avgörande.

Men på en punkt vill vi inte kompromissa - vi går aldrig med på en kompromiss som innebär att orättvisorna konserveras. Och det är vad som skulle ske med oppositionens recept till

lösning av pensionsfrågan. Högern och centerpartiet har klart och ärligt sagt ifrån, att de inte vill gå längre än till den höjning av folkpensionerna som alla varit ense om.

Tilläggs pensionerna är något som enligt dem får bli den enskilde medborgarens egen sak att klara. Med dyra och icke värdesäkrade försäkringar hos de privata försäkringsbolagen.

Folkpartiet vill i själ och hjärta inte något väsentligt mer än detta. Men med den underliga form för politisk anständighet som utmärker de gamla liberalernas sentida efterträdare har folkpartiet presenterat ett pensionsförslag, som enligt motionen skulle garantera en 60-procentig pension på de 15 bästa årens medelinkomst. Det löftet höll inte för verklighetens och saklighetens skarpa svetslågor. Folkpartiet har tvingats erkänna att dess pensionsutfästelse inte har någon "juridisk bindning".

Så har man på den borgerliga sidan ingenting annat att bjuda Sveriges arbetare, tjänstemän, företagare och fria yrkesutövare än detta: konserverad otrygghet, konserverad orättvisa.

Svensk socialdemokrati vill icke vara med om detta spel. Vi vill i enlighet med våra stolta traditioner, I Gustav Möllers anda, lägga grunden till trygghet för dem som av ålder, sjukdom eller invaliditet förlorar arbetsförmågan, trygghet för dem och deras familjer. Det är en social rättvisefråga, som vi inte kan rygga.

Socialminister Torsten Nilsson